[अष्टकं (पाणिनेः), विदंति अधीयते वा इत्यष्टकाः P. IV. 2. 65 Sk.] One who studies or is acquainted with the eight books of Pâṇini's grammar. –2 N. of a son of Viśvâmitra. —का [अश्नंति पितरोऽस्यां तिथौ अश्-तकन् Un. 3. 148] 1 A collection of three days (7th, 8th, and 9th) beginning from the seventh day after the full moon. –2 The 8th day of three months on which the Manes are to be propitiated. –3 A *Śrâddha* to be performed on the above days; worship of the Manes on certain days. –4 The 8th day of a month; Ms. 4. 113–4. —कं 1 A whole consisting of 8 parts. –2 The 8 chapters of Pâṇini's sûtras; अष्टाध्यायाः परिमाणमस्य इत्यष्टकं; पाणिनेः सूत्रं Sk.). –3 The study of the Sûtras. –4 A division of the *Ṛig*veda (it being divided into 8 Ashṭakas or 10 Maṇḍalas). –5 Any group of eight; as वानराष्टकं, ताराष्टकं, गंगाष्टकं &c. –6 The number eight. **–Comp.** —अंगः,–गं a kind of board or cloth for playing with dice on (having eight divisions).

अष्टकिक, अष्टकिन् *a.* [अष्टकाऽस्त्यस्य ठन् इनि वा] Having eight parts. —की One who performs an Ashṭaka.

अष्टक्य *a.* [अष्टकेन क्रीतः यत् P. V. 1. 2] Bought for eight.

अष्टतय *a.* [अष्टावयवा अस्य अष्टन्-तयप्] Having eight parts or limbs. —यं An aggregate of eight.

अष्टधा *ind.* [अष्टन्-प्रकारे धाच्] 1 Eight-fold, eight times. –2 In 8 parts or sections; **भिन्ना प्रकृतिरष्टधा** Bg. 7. 4; **भिन्नेाऽष्टधा विप्रससार वंशः** R. 16. 3.

अष्टम *a.* (मी *f.*) Eighth; **गर्भाष्टमेऽब्दे कुर्वीत ब्राह्मणस्योपनायनं** Ms. 2. 36. —मः The eighth part. —मी 1 The eighth day in a lunar half month; **चतुर्दश्यष्टमी चैव अमावास्या च पूर्णिमा । पर्वाण्येतानि राजेंद्र रविसंक्रांतिरेव च ॥.** –2 N. of a medical plant (कटालता). [cf. L. *octavus*; Zend. *astemo*]. **–Comp.** —अंशः an 8th part. —कालिक *a.* [अष्टमः कालः भोजनेऽस्त्यस्य ठन्] one who omits seven meal times (*i. e.* full three days and the morning of the fourth) and partakes only of the 8th; Ms. 6. 19. —भावः the eighth condition or position (in astr.).

अष्टमक *a.* The eighth; **यौशमष्टमकं हरेत्** Y. 2. 244.

अष्टमिका A weight of four Tolas.

अष्टातय *a*, Consisting of eight parts. —यः A collection of eight things.

अष्टादशन् *a.* [अष्ट च दश च] Eighteen; **अगाहताष्टादशतां जिगीषया नवह्रयद्वीपपृथगजयश्रियं** N. 1. 5. **–Comp.** —अंगः –गं the eighteen parts of medical science. —उपचारः [कर्म० संज्ञात्वात्र द्विगुः] the eighteen modes of showing respect or worshipping; आसनं स्वागतं पाद्यमर्घ्यमाचमनीयकं स्नानं वस्त्रोपवीतं च भूषणानि च सर्वशः । गंधपुष्पे तथा धूपदीपावन्नं च तर्पणं । माल्यानुलेपनं चैव नमस्कारविसर्जने । अष्टादशोपचारैस्तु मंत्री पूजां समाचरेत् Tantra. —उपपुराणं a secondary or minor Purâṇa; अष्टान्युपपुराणानि मुनिभिः कथितानि तु । आद्यं सनत्कुमारोक्तं नारसिंहमतः परं । तृतीयं नारदं प्रोक्तं कुमारेण तु भाषितं । चतुर्थं शिवधर्माख्यं साक्षान्नंदीशभाषितं । दुर्वाससोक्तमाश्चर्यं नारदोक्तमतःपरं । कापिलं मानवं चैव तथैवोशनसेरितं । ब्रह्मांडं वारुणं चाथ कालिकाह्वयमेव च । माहेश्वरं तथा शांबं सौरं सर्वार्थसंचयं । पराशरोक्तं प्रवरं तथा भागवतद्वयं । इदमष्टादशं प्रोक्तं पुराणं कौर्मसंज्ञितं । चतुर्धा संस्थितं पुण्यं संहितानां प्रभेदतः ॥ Hemâdri. —धान्यं the 18 kinds of corn; यवगोधूमधान्यानि तिलाः कंगुकुलत्थकाः । माषा मुद्गा मसूराश्च निष्पावाः श्यामसर्षपाः ॥ गवेधुकाश्च नीवारा ओढक्योऽथ सतीनकाः । चणकाश्चीनकाश्चैव धान्यान्यष्टादशैव तु ॥. —पुराणं the eighteen Purâṇas: ब्राह्मं पाद्मं वैष्णवं च शैवं भागवतं तथा । तथान्यन्नारदीयं च मार्कंडेयं च सप्तमं ॥ आग्नेयमष्टमं प्रोक्तं भविष्यन्नवमं तथा । दशमं ब्रह्मवैवर्तं लिंगमेकादशं तथा ॥ वाराहं द्वादशं प्रोक्तं स्कांदं चात्र त्रयोदशं । चतुर्दशं वामनं च कौर्मं पंचदशं तथा ॥मात्स्यं च गारुडं चैव ब्रह्मांडाष्टादशं तथा॥. —भुजा an epithet of the goddess महालक्ष्मी. —विद्या the eighteen kinds of learning or lores; अंगानि वेदाश्चत्वारो मीमांसा न्यायविस्तरः । धर्मशास्त्रं पुराणं च विद्या ह्येताश्चतुर्दश ॥ आयुर्वेदो धनुर्वेदो गांधर्वश्चेति ते त्रयः । अर्थशास्त्रं चतुर्थं तु विद्या ह्यष्टादशैव तु ॥. —विवादपदं the eighteen subjects of litigation (causes of dispute); see Ms. 8. 4–7. —स्मृतिकारिन् *m.* pl. the eighteen Smṛitikâras or law-givers of the *Ary*as; विष्णुः पराशरो दक्षः संवर्तव्यासहारिताः । शातातपो वसिष्ठश्च यमापस्तंबगौतमाः । देवलः शंखलिखितौ भरद्वाजोशनोचयः । शौनको याज्ञवल्क्यश्च दशाष्टौ स्मृतिकारिणः ॥.

अष्टावक्रः [अष्टकृत्वः अष्टसु भागेषु वा वक्रः] N. of a celebrated Brâhmaṇa, son of the great sage Kahoḍa. [Kahoḍa married a daughter of his preceptor Uddâlaka, but he was so devoted to study that he generally neglected her. When once she was far advanced in pregnancy, the unborn son was provoked at his father's neglect of her and rebuked him for his absorption in study to the neglect even of his wife. The sage was very angry at this impertinence and condemned him to be born crooked; so he came forth with his eight (ashṭa) limbs crooked (vakra); whence his name; **यस्मात्कुशौ वर्तमानौ ह्यवोचि तस्माद्भवितास्यष्टकृत्वः** Mb. When Kahoḍa was drowned into a river as the result of a wager in a dispute with a Buddhist, young Ashṭâvakra defeated the sage and delivered his father, who, being pleased, directed his son to bathe into the Samangâ river, on doing which the lad became perfectly straight].

अष्टिः *f.* [अस्यते भूमौ क्षिप्यते अस्-क्तिन् पृषो० षत्वं] 1 A die for playing. –2 A metre consisting of sixty-four syllables. –3 [अक्ष्-व्याप्तौ-क्तिन्] Pervasion, reaching (Ved.). –4 The body (the instrument of enjoyment). –5 The number sixteen. –6 Seed. –7 Kernel.

अष्टिन् *a.* Consisting of eight members or parts.

अष्ट्रा [अश्यते चाल्यतेऽनया अक्ष्-करणे ष्ट्रन्] 1 A prick or goad for driving cattle, whip; Rv. 4. 57. 4, 6. 53. 9. –2 A part of the wheel of a chariot.

अष्ट्रिः *f.* 1 A stone or kernel. –2 Seed.

अष्ठीला [अष्ठिस्तुल्यकाठिन्यमानं राति; रा-क, रस्य लः दीर्घः Tv.] 1 A round swelling below the navel produced by wind. –2 A kind of disease of urine. –3 A globular or round body (in general). –4 A round pebble or stone. –5 Kernel. –6 Seed-corn.

अष्ठीलिका 1 A kind of abscess. –2 A pebble.

अष्ठीवत् *m. n.* [निपातोयं P. VIII. 2. 12;] The knee, the kneebone.

अस् I. 2 P. [अस्ति, आसीत्, अस्तु, स्यात्; defective in non-conjugational tenses, its forms being made up from the root भू]. 1 To be, live, exist (showing mere existence); **नासदासीन्नो सदासीत्** Rv. 10. 129. 1; **श्रुतिद्वैधं तु यत्र स्यात्** Ms. 2. 14; **शपथे नास्ति पातकं** 8. 112; **न त्वेवाहं जातु नासं** Bg. 2. 12; **आसीद्राजा नलो नाम** Nala. 1. 1; Ms. 5. 79; **न अस्** not to be, to be lost, disappear, perish, **नाथमस्ती-**